

РЕЦЕНЗІЯ

ПОЛТОРАК С. Т.,
міністр оборони України,
генерал-полковник,
кандидат педагогічних наук, доцент,
заслужений працівник освіти України

**РЕЦЕНЗІЯ НА ВИДАННЯ
«ВІЙСЬКОВІ ЗЛОЧИНИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА,
КРИМІНАЛІСТИЧНА ТА КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА»¹**

Колективом авторів підготовлено й видано монографію за редакцією відомих вітчизняних науковців В.М. Стратонова, Є.Л. Стрельцова «Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика». Колективна монографія містить низку наукових публікацій найактуальнішого для сучасності спрямування, у яких розкриваються важливі питання кримінально-правової, криміналістичної, кримінологічної характеристики військових злочинів.

Плідним є продемонстрований колективом авторів підхід до розкриття комплексу питань військово-кримінального напряму юриспруденції. Такий комплексний підхід варто визнати найбільш удалим і ефективним із позиції його практичного засвоєння, а практичне значення монографії в умовах проведення на Сході держави антитерористичної операції виходить на перше місце. Водночас, і на цьому необхідно акцентувати увагу, колективна монографія має відчутний науковий потенціал, реалізація якого є значним кроком у розвитку військово-кримінальної доктрини.

Започатковує монографію розділ, присвячений важливій темі сучасної воєнної політики України в контексті її військово-кримінального вираження – забезпечення воєнної безпеки військово-кримінальними засобами. Наповненим новим смислом виявилось прочитання професором Є.Л. Стрельцовим воєнної складової в системі національної безпеки нашої держави. Відомо, якого високого наукового рівня є праці Є.Л. Стрельцова із кримінального права, віднедавна цей знаний учений приділив увагу теологічним дослідженням, а цього разу назагал чи не вперше запропоновано його власне аргументоване бачення воєнної стратегії в системі національної безпеки. Не можна не погодитися із думкою Є.Л. Стрельцова стосовно того, що проблема протидії злочинності у Збройних Силах України та інших військових формуваннях є проблемою забезпечення національної безпеки, позаяк «чим вищий рівень злочинності в армії, тим менше можливостей використання армії як ефективного інструменту вирішення зовнішньополітичних та внутрішніх проблем». Професор Є.Л. Стрельцов справедливо акцентує увагу на комплексному вирішенні проблем протидії злочинності у воєнній сфері, де важливим виявляється об'єднання зусиль військових формувань і правоохоронних органів відповідно до їхньої компетенції.

Логічним продовженням і розвитком висловлених попереднім автором концептуальних ідей є підготовлений доцентом П.П. Богуцьким підрозділ, у якому розкриваються міждисциплінарні характеристики правового режиму воєнної безпеки суспільства. Парадигма воєнної безпеки містить ознаки міждисциплінарного інституту в системі права й, безумовно, має вихід на вирішення питань військового правопорядку, де протидія військовим злочинам набуває актуальності. Достатньо аргументована наукова позиція стосовно воєнної безпеки як міждисциплінарного інституту в системі національної безпеки й системі права заслуговує на увагу та підтримку.

---

¹ Військові злочини: кримінально-правова, криміналістична та кримінологічна характеристика : [колективна монографія] / за заг. ред. В.М. Стратонова, Є.Л. Стрельцова. – Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2015. – 340 с.

Не оминули автори монографії проблеми реформування воєнної правоохоронної системи. Цій актуальній темі присвячені публікації доцентів М.І. Карпенка і Є.І. Григоренка, а також інших науковців у другому розділі монографії.

У третьому розділі монографії, де розкриваються загальні й окремі проблеми кримінального процесуального, криміналістичного спрямування щодо протидії військовим злочинам, привертає особливу увагу підрозділ за авторства професора В.М. Стратонова, присвячений складній кримінально-процесуальній діяльності як окремому виду пізнання в процесі розслідування військових злочинів.

Не може залишитися не поміченим прагнення авторів наповнити проблему протидії військовим злочинам міжнародно-правовою темою, що спостерігається у третьому розділі монографії.

Монографія справедливо виграє серед інших такого роду наукових праць за рахунок розкриття окремих питань військово-правового спрямування. У четвертому розділі монографії містяться плідні й у науковому сенсі цікаві публікації П.В. Макушева, Г.О. Блінової, Б.В. Бабіна, М.С. Туркота, А.С. Овчаренка, Т.В. Жалій та інших.

Попри загальну схвальність, колективна монографія має окремі недоліки, що пов'язано з тим, що це перша спроба комплексного дослідження протидії військовим злочинам із застосуванням загальнотеоретичних, галузевих і прикладних доробок, із відвертим бажанням авторів вийти за межі традиційного подання матеріалів, що стосуються протидії військовим злочинам.

Можливо висловити певні зауваження стосовно подання матеріалів авторами окремих публікацій.

Проте необхідно підтримати авторів монографії та подякувати їм за новаторську й кропітку працю, яка буде належно оцінена науковцями та юристами-практиками, котрі працюють над вирішенням проблеми протидії злочинності у воєнній сфері.

«З оригіналом згідно»

Вчений секретар Південного регіонального центру НАПрН України
професор

10 липня 2015 р.

